

ประโยค ป.ธ.๖
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓

๑. อนุชานามิ ภิกขเว อุปชฌายนฺติ อุปชฌายํ คเหตุํ อนุชานามิตี อตฺถเกฯ
 ปุตฺตจิตฺตํ อุปฺภุจเปสฺสตีติ ปุตฺโต เม อยนฺติ เอวํ เคหสิตเปม วเสน จิตฺตํ อุปฺภุจเปสฺสตีฯ
 เอส นโย ทุตฺติยปเทปีฯ สคารวา สปรปติสฺสาติ ครุภาวณฺเจว เซฏฺฐกภาวณฺจ อุปฺภุจเปตฺวาฯ
 สภาควุตฺตีกาติ สภาควชิวิกาฯ สาหุติ วาติอาทีนึ ปญฺจ ปทานึ อุปชฌายภาวํ
 สมฺปฏฺฐิจฺจนเววจฺจานิฯ กาเยน วิญญาเปตีติ เอวํ สหฺริวิหาริเกน อุปชฌายเ อเม ภนฺเต
 โหหิตี ติกฺขตฺตํ วุตฺเต สเจ อุปชฌายเ สาหุติอาทีสุ ปญฺจสุ ปเทสุ ยสฺส กสฺสจึ
 ปทสฺส วเสน กาเยน วา วาจา ย วา กายวาจาหิ วา คหิตเ ตยา อุปชฌายเติ
 อุปชฌายคหณํ วิญญาเปติ คหิตเ โหติ อุปชฌายเฯ อิทเมว หิ เอตฺถ อุปชฌาย-
 คหณํ ยทิตํ อุปชฌายสฺส อิมेषุ ปญฺจสุ ปเทสุ ยสฺส กสฺสจึ ปทสฺส วาจา ย วา
 สวานํ กาเยน วา อตฺถวิญญาปนฺนฺติฯ เกจึ ปน สาหุติ สมฺปฏฺฐิจฺจนํ สนฺธาย วนฺนฺติฯ
 น ตํ ปมาณํ อายาจนทานมตฺเตน หิ คหิตเ โหติ อุปชฌายเ น เอตฺถ สมฺปฏฺฐิจฺจนํ
 องคํฯ สหฺริ วิหาริเกนาปิ น เกวลํ อิมินา เม ปเทน อุปชฌายเ คหิตเติ ฌาตุ
 วญฺญูติฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยญฺฐกฺกา ตติโย ภาโค หน้า ๓๔ - ๓๕)

๒. สินฺนํ โหตีติ ตินฺนํ เสทคหิตํฯ จตฺตฺรํคฺคํ กณฺณํ อุตฺตสาเทตฺวาติ กณฺณํ
 จตฺตฺรํคฺคปฺปมาณํ อติเรกํ กตฺวา เอวํ จิวํ สงฺฆริตพฺพํฯ กิการณาฯ มา มชฺฐเม
 ภงฺโก อโหสิตีติ สมํ กตฺวา สงฺฆริตสฺส หิ มชฺฐเม ภงฺโก โหติฯ ตโต นิจฺจํ ภิชฺชมาณํ
 ทพฺพลํ โหติฯ ตํ นิวารณตฺถเมตํ วุตฺตํฯ ตสฺมา ยถา อชฺชภงฺกญฺจาเนเยว เสว น
 ภิชฺชติ ตถา ทิวเส ทิวเส จตฺตฺรํคฺคํ อุตฺตสาเทตฺวา สงฺฆริตพฺพํฯ โอโภเค กายพฺพนฺนํ
 กาทพฺพนฺติ กายพฺพนฺนํ สงฺฆริตฺวา จิวโรภเค ปกฺขิปิตฺวา จเปตพฺพํฯ สเจ ปิณฺฑปาโต
 โหตีติ เอตฺถ โย คาเมเยว วา อนฺตรมเร วา ปฏฺฐิกมเน วา ภุญฺชิตฺวา อาคจฺจติ

ปิณฑุ น วา น ลภติ ตสฺส ปิณฑุปาโต น โหติ คาเม อภุตตสฺส ปน ลหุชฌิกขสฺส
 วา โหติ ตสฺมา สเจ ปิณฑุปาโต โหตีตีอาทิ วุตฺตํ ฯ สเจปิ ตสฺส น โหติ
 ภูณฺชิตฺตุกาโม จ โหติ อุทกํ ทตฺวา อตฺตนา ลหุโรปิ ปิณฑุปาโต อุปเนตพุโฬ ฯ
 ปานีเยน ปุจฺฉิตพุโฬติ ภูณฺชมาโน ติกฺขตฺตํ ปานีเย ฆนฺเต อาหริยตฺตติ ปานีเยน
 ปุจฺฉิตพุโฬ ฯ สเจ กาลิ อตฺถิ อุปชฺฉมาเย ภูตฺเต สยํ ภูณฺชิตพุพฺพํ ฯ สเจ อุปกุกฺกุโจ
 กาลิ ปานีเย อุปชฺฉมายสฺส สนฺติเก จเปตฺวา สยํปิ ภูณฺชิตพุพฺพํ ฯ อนนฺตรหิตายาติ
 ตกฺกฏิกจมฺมฆณฺฑาทิสฺสุ เยน เกนจิ อนตฺถตตาย ปัสฺสทกฺขรมิสฺสาย ภูมียา ปตฺโต น
 จเปตพุโฬติ อตฺถิ ฯ สเจ ปน กาฬวณฺณกตา วา สุธาพฺพธา วา โหติ นีรชฺมตฺตติกา
 วา ตถารูปาย ภูมียา จเปตฺว วัณฺณตฺติ ฯ โชตวาลิกายปิ จเปตฺว วัณฺณตฺติ ฯ ปัสฺสทกฺขรทิสฺสุ
 น วัณฺณตฺติ ฯ ตตฺร ปน ปณฺณํ วา อาธารกํ วา จเปตฺวา ตตฺร นิกฺขิปิตพุโฬ ฯ ปารโต
 อนฺตํ โอโรโต โภคนฺติ อิทํ จีวรํสาทินํ เหฏฺฐา ทตฺถํ ปเวเสตฺวา อภิมฺเขน ทตฺถเณ
 สณฺนิกํ นิกฺขิปนตฺถํ วุตฺตํ ฯ อนฺเต ปน คเหตุวา โภเคน จีวรํสาทินํ อุปฺริ นิกฺขิปนตฺส
 ภิตฺตियํ โภโค ปฏฺิหณฺณตฺติ ฯ ตสฺมา ตถา น กาทพุพฺพํ ฯ **(สมนฺตปาสาทิกาย นาม
 วินยฎฺฐกถา ตติโย ภาโค หน้า ๓๗ - ๓๘)**

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคธเป็นไทย

๑. ข้อว่า **อนุชานามิ ภิกฺขเว อุปฺชฌายํ** ความว่า เรานุญาตให้ภิกษุถือพระอุปัชฌาย์ ๗ สองบทว่า **ปุตฺตจิตฺตํ อุปฺภูตฺตเปสฺสตี** ความว่า พระอุปัชฌาย์จักเข้าไปตั้งจิตไว้ด้วยอำนาจความรักฉันบิดากับบุตรอย่างนี้ว่า ผู้นี้เป็นบุตรของเรา ๗ แม้ในบทที่สองก็นัยนี้ ๗ สองบทว่า **สคารวา สปรปติสฺสา** ความว่าพระอุปัชฌาย์และสังฆวิหาริก เข้าไปตั้งความเคารพ และความเป็นผู้ใหญ่ (กะกันและกัน) ๗ บทว่า **สภาควุตฺติกา** ได้แก่ มีความเป็นอยู่ตามส่วนของตน ๗ ๕ บท มีบทว่า **สาหุติ วา** เป็นต้น เป็นไวพจน์แห่งคำรับเป็นพระอุปัชฌาย์ ๗ สองบทว่า **กาเยน วิญญาเปติ** ความว่า เมื่อสังฆวิหาริกกล่าว ๓ ครั้งว่า ขอท่านจงเป็นพระอุปัชฌาย์ของกระผมเถิดขอรับ อย่างนั้นแล้ว, ถ้าพระอุปัชฌาย์รับรองการถือพระอุปัชฌาย์ว่า พระอุปัชฌาย์อันท่านถือแล้ว ดังนี้ ด้วยกายหรือวาจา หรือทั้งกายและวาจา ด้วยอำนาจแห่งบทใดบทหนึ่งใน ๕ บท มีบทว่า **สาหุ** เป็นต้น, พระอุปัชฌาย์เป็นอันสังฆวิหาริกถือแล้ว ๗

จริงอยู่ การที่พระอุปัชฌาย์ใช้วาจาประกาศ หรือใช้กายเคลื่อนไหวให้ทราบเนื้อความแห่งบทใดบทหนึ่งใน ๕ บทนี้ นี้แล เป็นการถือพระอุปัชฌาย์ในข้อว่า ฟังถือพระอุปัชฌาย์ นี้ ๗ ฝ่ายพระเกจิอาจารย์ กล่าวหมายเอาคำรับว่า **สาหุ** ๗ คำของพระเกจิอาจารย์นั้น ไม่เป็นประมาณ, เพราะว่าพระอุปัชฌาย์ยอมเป็นอันสังฆวิหาริกถือแล้ว ด้วยเหตุเพียงคำขอและคำให้, คำรับไม่นับว่าเป็นองค์ในการถือพระอุปัชฌาย์นี้ ๗ ฝ่ายสังฆวิหาริกจะทราบแต่เพียงว่าพระอุปัชฌาย์เป็นเอาเราถือแล้วบทนี้ ก็ไม่ควร ๗ ควรจะทราบถึงความข้อนี้ด้วยว่า บัดนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป พระเถระเป็นภาระของเรา ถึงเราก็เป็นภาระของพระเถระ ๗

๒. สองบทว่า **สินฺหนํ โหติ** ความว่า เป็นของชุ่ม คือ เปียกเหงื่อ ฯ ข้อว่า **จตุรฺรํคฺลํ อุตฺสทาเตตฺวา** ความว่า ฟุ้งเหลือมมุมให้เกินกันประมาณ ๔ นิ้ว ต้องพับจีวรอย่างนี้ ฯ เพราะเหตุไร ? เพราะตั้งใจว่า ตรงกลางจะได้ไม่มีรอยพับ ฯ จริงอยู่ จีวรที่พับให้มุมเสมอกัน ย่อมมีรอยพับตรงกลาง ฯ จีวรที่ซอกซ้าเป็นนิตย์เพราะพับดั่งนั้น ย่อมชำรุด ฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสข้อนี้ก็เพื่อป้องกันความชำรุดนั้น ฯ เพราะฉะนั้น ในวันพรุ่งจีวรจะไม่ซอกซ้า เฉพาะตรงที่มีรอยพับในวันนี้ ด้วยวิธีใด ฟุ้งพับให้เหลือมกันวันละ ๔ นิ้วด้วยวิธีนั้น ฯ ข้อว่า **ไอโภเค กายพฺนุรณํ กาทพฺพํ** ความว่า ฟุ้งพับประคดเอว สอดเก็บไว้ในชนิดจีวร ฯ ในข้อว่า **สเจ ปิณฺฑทฺปาโต โหติ** นี้ ฟุ้งทราบริวจฉัยดังต่อไปนี้ พระอุปัชฌาย์ใด ฉันในบ้านนั้นเอง หรือในละแวกบ้าน หรือในหอฉันแล้วจึงมา หรือไม่ได้บิณฑะ, บิณฑบาตของพระอุปัชฌาย์นั้น ชื่อว่าไม่มี, แต่ของพระอุปัชฌาย์ผู้ไม่ได้ฉันในบ้าน หรือผู้ได้ภิกษา ชื่อว่ามี, เพราะฉะนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสคำเป็นต้นว่า ถ้าบิณฑบาตมี ฯ แม้ถ้าบิณฑบาตของท่านไม่มีและท่านปรารถนาจะฉัน, ฟุ้งถวายน้ำแล้ว น้อมถวายๆบิณฑบาตแม้ที่ตนได้แล้ว ฯ

สองบทว่า **ปานิเยน ปุจฺจิตฺตฺวา** ความว่า ฟุ้งถามพระอุปัชฌาย์ซึ่งกำลังฉันถึงน้ำดื่ม ๓ ครั้งว่า ผมจะนำน้ำดื่มมาได้หรือยังขอรับ ฯ ถ้าเวลาพอ เมื่อพระอุปัชฌาย์ฉันเสร็จแล้ว ตนเองจึงค่อยฉัน ฯ ถ้าเวลาจวนหมด ฟุ้งตั้งน้ำฉันไว้ในที่ใกล้พระอุปัชฌาย์แล้วตนเอง ฟุ้งฉันบ้าง ฯ

บทว่า **อนฺนตรหิตาย** ความว่า ไม่ควรวางบาตรบนพื้นซึ่งเจือด้วยฝุ่น และกรวด ไม่ได้ปูลาดด้วยเครื่องปูลาดชนิดใดชนิดหนึ่งในบรรดาเครื่องปูลาด มีเสื่ออ่อน และท่อนหนังเป็นต้น ฯ แต่ถ้าพื้นเป็นที่อันเขาลงรัก หรือโบกปูน หรือไม่มีละอองและดิน, จะวางบนพื้นเห็นปานนั้นควรอยู่ ฯ จะวางแม้บนทรายที่สะอาดก็ควร ฯ จะวางบนดินร่วน ฝุ่น และกรวดเป็นต้น ไม่ควร ฯ แต่ฟุ้งวางใบไม้หรือเชิงบาตรบนสิ่งเหล่านั้นแล้ว เก็บบาตรบนใบไม้หรือเชิงบาตรนั้นเถิด ฯ

คำว่า **ปารโต อนฺตํ โอรโต โภคํ** นี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้เพื่อให้สอดมือเข้าไปใต้ราวจีวรเป็นต้นแล้ว ค่อย ๆ พาดด้วยมือซึ่งอยู่ตรงหน้า ฯ ก็เมื่อจับ ๒ ชายเอาขนดพาดขึ้นไปบนราวจีวรเป็นต้น ขนดย่อมกระทบฝ่า ฯ เพราะฉะนั้น จึงไม่ควรทำอย่างนั้น ฯ